

Monet rauhankasvatusohjelmaan kokoamistamme aktiviteeteista keskittyvät erityisesti taitoihin, jotka auttavat sudenpentuja rauhoittumaan, kehittävät empatiakykyä ja antavat heille ymmärrystä erilaisista taustoista sekä sopuisten kaverisuhteiden ylläpitämisestä. Kouluissa on käytössä monia näihin taitoihin liittyviä ohjelmia, kuten Kiva koulu –tunnit, Askeleittain, Nalletunnit ja Lions Quest. Esimerkiksi näissä ohjelmissa harjoitukset ovat usein luokkatilaan sidottuja ja niissä käytetään paljon paperia ja istutaan paikallaan. Kokoamissamme aktiviteeteissa teemaan on sidottu toiminnallisuus ja sudenpentuikäiset pääsevät peilaamaan vaikkapa omia vahvuuksiaan eläimiä näyttelemällä. Kaikki aktiviteetit pitäisi pystyä toteuttamaan myös ulko-olosuhteissa. Sudenpentujen johtajien on hyvä muistaa harjoituksissa sensitiivisyys ja tarpeen mukaan sanoittaa esimerkiksi tunteita tai erilaisia toimintoja lapsille silloin, kun he eivät itse siihen pysty.

Yhteistyötaidot ja empatia

Vaniljapehmis

Suhde toiseen, Yksissä tuumin

Aktiviteetti on mukailtu partioon Aseman Lapset ry:n Friends-materiaalista

Aktiviteetin tarkoituksena itsetuntemuksen ja vuorovaikutuksen lisääminen ryhmässä. Lisäksi aktiviteetti auttaa sudenpentuja arvostamaan erilaisuutta sekä löytämään vahvuuksia itsestään ja muista.

Johtaja kysyy erilaisia kysymyksiä sudenpennuilta. Sudenpentujen tehtävänä on mennä sen lauman jäsenen luokse, joka sopii parhaiten vastaukseksi kysymykseen ja ottaa tätä henkilöä kiinni olkapäästä. Tehtävässä voidaan antaa ohjeeksi hiljainen liikkuminen. Sudenpennuille voi myös kertoa, ettei tässä leikissä juosta karkuun eikä lauman johtajia saa valita. Aktiviteetti sopii parhaiten sellaiselle ryhmälle, joka on jo toiminut yhdessä jonkin aikaa.

Kysymykset:

- Kenet olet tuntenut tästä joukosta pisimpään?
- Kenen kanssa perustaisit nakkikioskin?
- Kenen kanssa olisit kipinävuorossa?
- Jos tarvitsisit apua huivin solmimisessa, keneltä pyytäisit apua?
- Kuka osaa kertoa sinulle, missä seuraava sudenpentujen kokoontuminen on?
- Kenelle kertoisit salaisuuden?
- Kenellä on taito olla hiljaa?
- Kuka on mielestäsi lauman taitavin suunnistaja?
- Kenestä tulee isona eräjorma?
- Kenestä tulee isona partiojohtaja?
- Kuka saa ajaa isona paloautolla?
- Kuka osaa sovitella muiden ristiriitoja?
- Kenellä on hassuin nauru?
- Kuka on kaikkein salaperäisin henkilö?
- Kenellä on parhaat vitsit?
- Kuka ei koskaan suututa muita?
- Kenen kanssa meloisit samassa kajakissa?
- Kuka on vaniljapehmis?

Johtajan tulee huolehtia, että jokainen ryhmäläinen tulee huomioiduksi ja valituksi ainakin yhden kerran. Lopuksi vielä keksitään, miksi meidän lauma on maailman paras partioryhmä. (Koska meillä on kaikki huikeat erilaiset yhtä tärkeät tyypit!)

Rauhan leviäminen

Suhde itseen- Minä-jälki

Muistelemisspäivän 2021 materiaali

Tarvikkeet: Laakeita astioita esim. vateja, kiviä (pese kivet ennen käyttöä), tusseja tai maalia.

Jaa tarvittaessa lauma pienempiin ryhmiin. Olisi kuitenkin hyvä jos jokaisella ryhmällä olisi yksi johtaja johtamassa aktiviteetin tekoa.

Jokainen ryhmäläinen pudottaa kiven vedellä täytettyyn astiaan. Katsokaa pudotuksesta syntyneiden väreiden liikettä. Ulottuivatko väreet astian reunoille saakka?

Lue ryhmäläisille ääneen seuraava teksti:

"Kivi kuvastaa jokaista pientä hyvää tekoa, jonka teemme rauhan puolesta. Väreet kuvastavat sitä, kuinka tekemme saavuttavat muut ihmiset. Mitä tapahtuisi, jos jokainen kymmenestä miljoonasta partiolaisesta tekisi yhden teon rauhan puolesta? Miltä väreet silloin näyttäisivät? Millaisen muutoksen se voisi saada aikaan maailmassa?"

Ohjeista ryhmäläisiä ottamaan kivet käteensä ja sulkemaan silmänsä. Miltä kädessäsi oleva kivi tuntuu? Kuinka painava se on? Kuinka voimakas se on? Missä ajattelet sen olleen aiemmin? Ajattele seuraavaksi kiven kotia ja sitä kuinka ihmeellisiä, iloisia ja rauhallisia hetkiä se on todistanut.

Lopuksi koristelkaa yhdessä lauman kanssa kivet haluamillanne materiaaleilla. Kivien valmistuttua asetelkaa niistä yhdessä rauhan symboli. Halutessaan jokainen saa viedä oman kiven kotiin muistoksi.

Yhteinen solmu kahdella tavalla

Suhde toiseen - yksissä tuumin

1. solmu: Leikkiin tarvitaan pitkä köysi. Kaikki sudenpennut tarttuvat köydestä kiinni. Tehtävänä on tehdä yhdessä merimiessolmu suuren puun ympärille siten, että kukaan ei saa irrottaa otettaan köydestä. Johtaja ohjaa sudenpentuja keskustelemaan, kuinka solmu saadaan tehtyä yhdessä. Tarvittaessa johtaja auttaa, jos sudenpentujen on vaikea keksiä ratkaisua tai edetä tehtävässä. Harjoituksen jälkeen keskustellaan, miten ratkaisuun päästiin ja mitä taitoja tarvittiin, jota solmu saatiin tehtyä yhdessä.
2. solmu: Asetutaan tiiviiseen piiriin ja ojennetaan kädet eteenpäin ja tartutaan omilla käsillä kahdesta muusta eri henkilöiden käsistä kiinni, ei kuitenkaan vieressä olevien. Johtaja auttaa tarvittaessa siinä, että jokainen löytää kädet. Sen jälkeen yhdessä keskustellen ja sopien pyritään selvittämään solmu yhdeksi tai useammaksi piiriksi. Käsiiä ei saa irrottaa kesken leikin.

Tunne- ja turvataidot

Lempiesine

Suhde itseen - Esiintyjä tai Minä-jälki

THL-julkarin materiaaleista

Harjoituksessa vahvistetaan turvallisuuden tunnetta ja myönteistä ilmapiiriä ryhmässä. Sopii myös retkelle.

Johtajien on hyvä varautua esineitä läpikäydessä myös erilaisten traumaattisten kokemusten esiinnousuun ja muistaa sensitiivinen reagointi lasten kertomiin asioihin.

Kotoa tuodaan lempiesine. Se voi olla jokin esine, mutta myös mikä tahansa lapselle tärkeä asia kuten kirja, koru, valokuva, kesäkuva, matkamuisto tai pehmolelu. Myös johtajat tuovat lempiesineensä. Kokoonnutaan piiriin ja esitellään oma lempiesine. Jokainen kertoo omasta esineestään ja muut saavat kysyä niistä kysymyksiä. Johtajat voivat kysyä seuraavia kysymyksiä jos ryhmästä ei nouse omia kysymyksiä.

- Miksi esine on sinulle tärkeä?
- Keneltä tai mistä olet saanut sen?
- Missä tilanteessa käytät esinettä tai leikit sillä?
- Missä säilytät esinettä tavallisesti?
- Kulkeeko esine mukana retkillä tai matkoilla?

Lapset jaetaan ryhmiin ja ryhmät saavat keksiä lyhyen esityksen esineillä, joka esitetään muille.

Tietoinen hengittäminen

Suhde itseen - Minä-jälki

Mukailtu Friends-ohjelman mindful breathing harjoituksesta.

Kesto: n. 10-15min

Harjoituksen tavoitteena on oman hengityksen tarkkailu ja tietoinen läsnäolo. Aikuinen ohjaa harjoitusta ja antaa ohjeet miten toimia. Taustalla voi soida hiljaa rentouttavaa musiikkia.

Jokainen asettuu itselle mukavaan paikkaan ja asentoon istumaan tai makaamaan esimerkiksi lattialle tai tuolille. Kaikki sulkevat silmänsä.

Ohjeista sudenpentuja rauhallisella äänellä ja tarpeeksi hitaasti puhuen:

- Hengitä syvään sisään nenän kautta ja hengitä ulos suun kautta. Toista muutaman kerran omaan tahtiin. Jos ajatuksesi lähtevät vaeltamaan, pyri palauttamaan ne takaisin hengityksesi tarkasteluun.
- Tunne kuinka keuhkosi laajenevat hengittäessäsi sisään. Hengittäessäsi ulos, tunne ilmavirta joka virtaa suusi lävitse.
- Nyt hengittäessäsi nenän kautta sisään, laske hitaasti neljään. Pidätä hengitystäsi laskien neljään ja hengitä suun kautta ulos laskien neljään. Lopuksi pidätä hengitystäsi laskien neljään. Toista omaan tahtiin muutaman kerran.
- Jatka hengitystä sisään ja ulos rauhallisesti omaan tahtiin.
- Kun hengität sisään, ajattele hengittäväsi rentoutta ja rauhallisuutta. Ulos hengittäessäsi huolesi tulevat ilmavirran mukana ulos.

- Voit tuntea olosi painavaksi kehosi rentoutuessa. Jatka hengitystä rauhallisesti omaan tahtiin.

Kerro lopuksi harjoituksen päättyneen.

Minulla on oikeus

Suhde toiseen – maailma

Rauhankasvatusinstituutti: <https://teemapaivat.maailma2030.fi/tasa-arvo-ja-ihmisoikeudet>

Tutustukaa ihmisoikeuksiin lapsen oikeuksiin perustuvien väitteiden kautta. Tavoitteena on tutustua YK:n lapsen oikeuksiin ja ymmärtää, että oikeudet kuuluvat kaikille lapsille. Keskustelkaa ensin ryhmässä, mitä ”oikeus” tarkoittaa. Mitä tarkoittaa, että jollakulla on oikeus johonkin? Kenellä voi olla oikeuksia?

Esitä ryhmälle väittämiä, joista oppilaat äänestävät kyllä tai ei. Äänestäminen tapahtuu menemällä kyykkyy = ei tai kurkottelemalla kohti kattoa/taivasta = kyllä.

Harjoituksen purku: Keskustelkaa jokaisen väittämän jälkeen lyhyesti siitä, onko kyseessä kaikkia lapsia Suomessa ja maailmassa koskeva yhteinen oikeus. Käykää läpi jokaisen väitteen kohdalla, liittyykö se johonkin lapsen oikeuteen. Tehtävän toteuttamista helpottaa, jos lapsen oikeudet ovat harjoitteen ajan näkyvillä kaikille osallistujille. Ne löytyvät esimerkiksi [Unicefin verkkosivuilta](#).

Väittämät:

- Minulla on oikeus omaan nimeen.
- Minulla on oikeus leikkiä kavereiden kanssa.
- Minulla on oikeus lyödä kaveria, jos suutun hänelle.
- Minulla on oikeus syödä jäätelöä aamupalaksi.
- Minulla on oikeus asua turvallisessa kodissa.
- Minulla on oikeus valvoa niin myöhään kuin haluan.
- Minulla on oikeus liittyä yhdistykseen, esimerkiksi Luonto-Liittoon tai partiolippukuntaan.
- Minulla on oikeus valita itse, miten pukeudun.
- Minulla on oikeus syödä päivittäin terveellistä ruokaa.
- Minulla on oikeus pelata tietokonepelejä joka päivä.
- Minulla on oikeus päästä lääkäriin, jos tulen kipeäksi.
- Minulla on oikeus ajatella asioita itse ja muodostaa omat mielipiteeni.
- Minulla on oikeus jäädä pois koulusta, jos minua ei huvita mennä kouluun.
- Minulla on oikeus käydä koulua ja oppia uusia asioita.

Oikeus on lupa johonkin tai lupaus jostakin. Esimerkiksi oikeus koulutukseen tarkoittaa, että jokainen lapsi saa käydä koulua ja oikeus turvallisuuteen tarkoittaa, että ketään lasta ei saa satuttaa.

Esimerkkejä on monia: esimerkiksi oikeus mielipiteeseen tarkoittaa, että jokainen saa muodostaa oman mielipiteensä asioista. Oikeuksien vastinparina tulee aina velvollisuuksia. Kun on oikeus mielipiteeseen, vastinpariksi tulee velvollisuus kertoa mielipiteensä niin, että ei vahingoita toisia. Kun on oikeus koulutukseen, vastinpariksi tulee velvollisuus käydä koulussa ja antaa kaikkien opiskella rauhassa.

Oikeuksia on monenlaisia ja monen tasoisia. Osa oikeuksista on kirjoitettu myös lakeihin. Jotkut oikeuksista ovat sellaisia, että ne voidaan ottaa lapselta väliaikaisesti pois yleisen edun tai lapsen oman edun takia. Lapselle saatetaan esimerkiksi antaa oikeus valita itse, milloin hän tekee kotitehtävät. Mutta jos huomataan, että lapsi ei tee ollenkaan kotitehtäviään eikä hän siten myöskään opi tarpeeksi, oikeus valita itse kotitehtävien tekoaika voidaan ottaa pois ja ne tehdään aikuisen ilmoittamana ajankohtana tai yhdessä aikuisen kanssa. Toiset oikeuksista taas ovat sellaisia, että niitä ei kukaan voi koskaan ottaa keneltäkään pois. Tällaisia ovat ihmisoikeudet, jotka kuuluvat jokaiselle ihmiselle. Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle maailmaan syntyneelle ihmiselle.

Eläinleikki

Suhde itseen - Minäjälki

Leikkijät valitsevat itselleen parin ja eläinroolin. Toinen parista voi olla esimerkiksi hiiri ja toinen leijona. Parit asettuvat toisiaan vasten jonkin matkan päähän siten, että leikkijöistä muodostuu kaksi vastakkaista riviä. Toinen pareista istuu ja toinen seisoo. Seisojan on lähestyttävä istujaa liikkuen esittämälleen eläimelle ominaisella tavalla yrittäen sanoa monin eri tavoin, käyttäen myös kehon kieltä, **KYLLÄ**. Istuja esittää omaa eläintään ja koettaa torjua lähestyjän kehon erilaisin viestein ja sanoen **EI**. Istuvan lapsen edessä on merkki, jota seisoja ei saa ylittää ja joka muodostaa turvarajan. Osia vaihdetaan.

Kutsun sinut viereeni –leikki

Suhde toiseen - yksissä tuumin

Keskustellaan yhdessä, mistä asioista voi kehua toista vaikkapa retkellä tai laumaillassa. Sen jälkeen istutaan piirissä siten, että yhden sudenpennun oikealla puolella on tyhjä paikka. Se, jonka vieressä on tyhjä paikka, kutsuu siihen jonkun toisen piirissä olevan sanomalla: Liisa, kutsun sinut viereeni, koska... ja kerrotaan Liisan vahvuus tai taito. Johtaja tai ryhmä voi tarvittaessa auttaa vahvuuden keksimisessä tai keksiä kutsutusta vielä lisää vahvuuksia. Samaa henkilö ei saa kutsua uudestaan ennen kuin jokainen on kutsuttu kerran. Aluksi korostetaan sitä, että kaikilla meillä on vahvuuksia sekä sellaisia, jotka muut tietävät, että salaisia vahvuuksia, joista muut eivät tiedä. Johtaja korostaa myös, että kutsumisjärjestyksellä ei ole väliä; jokainen kutsutaan vuorollaan. Viereen ei saa kutsua parasta kaveria. Johtajan on oltava tilanteessa sensitiivinen ja huolehdittava, että kaikki kutsutaan ja kaikille sanotaan oikeasti kivoja ja todellisia asioita. On tärkeää, että leikki ei jää kesken vaan jokainen on kutsuttu vuorollaan.

Konfliktin ratkaisu

Outoja yhteydenottoja

Suhde yhteiskuntaan – Media

MLL:n tukioppilasmateriaali: <https://www.mll.fi/tehtavat/outoja-yhteydenottoja/>

Keskustele sudenpentujen kanssa oudoista yhteydenotoista, asiattomista viesteistä ja tietojen kalastelusta väittämien avulla. Käy ensin läpi erilaisia digitaalisia ympäristöjä (some, whatsapp tai vastaavat suositut viestipalvelut, sähköposti, nettisivut ym.) ja mitä ne tarkoittavat. Käykää myös lävitse mitä tarkoitetaan oudoilla yhteydenotoilla, asiattomilla viesteillä ja tietojen kalastelulla.

Tehtävä tehdään maa-meri-laiva- leikin periaatteiden avulla. Sudenpentujen tehtävänä on ilmaista ovatko he samaa mieltä, eri mieltä vai siltä väliltä kerrotuista väittämistä.

On tärkeä purkaa väittämä välittömästi sudenpentujen ilmaistua oman mielipiteensä. Käykää keskustelu jokaisen väittämän jälkeen. Aikuisen ohjaus ja palaute on tehtävässä tärkeää. Kaikkia väittämiä ei ole pakko käydä läpi, vaan valitse alla olevasta listasta haluamasi (väh. 10). Voit myös keksiä itse lisää väittämiä.

Väittämiä:

- Kuka tahansa voi saada utoja viestejä
- Tuntemattomien puheluihin pitää aina vastata
- Tuntemattomalle voi sanoa, että en halua puhua kanssasi
- Oma nimi ja osoite ovat henkilökohtaisia tietoja
- Puhelinnumero ei ole henkilökohtainen tieto
- Salasanan voi kertoa, jos joku sitä kysyy
- Oma osoitetta ei kannata kertoa tuntemattomille
- Kaveri saa jakaa eteenpäin sinun kuviasi kysymättä sinulta
- Kaikki aikuiset ovat netissä luotettavia
- Pelatessa voi tutustua kivoihin uusiin kavereihin
- Kaverin tietoja saa jakaa eteenpäin
- Omia tietoja kannattaa jakaa, jos voi voittaa uuden puhelimen
- Voin lisätä kaverini WhatsApp keskusteluryhmään kysymättä sitä ensin häneltä
- Jos joku kiristää jollain asialla, siitä pitää kertoa heti aikuiselle
- Jos saa oudon viestin on hyvä kertoa asiasta aikuiselle
- Voin valokuvata muita koloillassa ilman lupaa.
- Minun täytyy kysyä lupa kuvassa olevilta jos jaan sen esimerkiksi somessa.

Ongelman ratkaisun viisi porrasta

Suhde toiseen, Yksissä tuumin

Materiaali mukailtu Aseman Lapset ry:n Friends-materiaaleista

Aktiviteetissa harjoitellaan ratkaisemaan ongelmia viisi portaisen suunnitelman avulla. Sudenpennut jaetaan pieniin toimintaryhmiin.

Toteutuspaikaksi sopii hyvin mäki, leveät portaat tai kallio, jossa sudenpennut konkreettisesti kiipeävät aina seuraavalla tasolle ja lopuksi ongelman ratkaistuaan ovat huipulla.

- Esimerkkiongelma1: Retkellä alkaa satamaan vettä ja yhdeltä ryhmän jäseneltä puuttuu sadevaatteet.
- Esimerkkiongelma2: Yksi ryhmän jäsenistä on unohtanut leiriherkut kotiin.
- Esimerkkiongelma3: Ryhmä on eksynyt suunnistusta harjoitellessaan.

PORRAS 1: Mikä on ongelma? Sudenpennut miettivät, mistä ongelmassa oikeasti on kyse.

PORRAS 2: Mitä voimme tehdä? Keksikää mahdollisimman monta eri vaihtoehtoa ongelman ratkaisemiseksi. Hullutkin ideat huomioidaan!

PORRAS 3: Valitkaa paras ratkaisu. Ryhmä päättää yhdessä parhaan ratkaisun, jonka he pystyvät toteuttamaan. On tärkeää miettiä, mitä seurauksia eri ratkaisuilla voi olla.

PORRAS 4: Toteutetaan valittu ratkaisu! Jos voitte, toteuttakaa ratkaisu oikeasti. Muussa tapauksessa leikkikää ratkaisun toteuttamista. Mitä tapahtuu, kun toteutatte ongelman ratkaisun?

PORRAS 5: Onnistuiko? Miettikää huipulla vielä, mikä ratkaisussa oli tosi hyvää ja mitä olisi voinut tehdä paremmin. Kuunnelkaa myös muiden ryhmien ratkaisut tilanteeseen.

VAHVUUKSILLE RAKENTAMINEN

Suhde toiseen - yksissä tuumin

Harjoitus sovellettu CMI:n materiaaleista

Kesto: noin 15–30 min

HARJOITUKSEN TAVOITTEET: Ihmisellä on usein hänelle ominainen tyyli ratkaista ristiriitoja. Tämä tyyli perustuu usein asioihin, jotka olemme oppineet jo lapsena. Kun kasvamme ja ikäännyimme, voimme arvioida niiden tehokkuutta ja oppia uusia tapoja. Harjoituksessa erilaisia konfliktinratkaisutyyliä pohditaan eläinverteauksien kautta. Keksimällä uusia eläinverteauksia voidaan löytää uusia tapoja suhtautua konfliktinratkaisutilanteisiin.

HARJOITUKSEN KULKU: Aluksi keskustellaan sudenpentujen kanssa, mitä tarkoittaa konflikti, riita ja ristiriita. Aktiviteetin vetäjä kertoo eläimen ja sen tavan ratkaista konflikteja tai suhtautua konfliktiin. Pohditaan, miten kyseistä eläintä voisi esittää, ja kokeillaan yhdessä esittäen, kuinka kyseinen eläin toimii. Aktiviteetin vetäjä näyttää tarvittaessa mallia ja rohkaisee esittämään eläimiä. Keskustellaan siitä, kuvaako jokin näistä eläimistä sudenpentun omaa tyyliään kohdata konflikti, riita tai vaikea tilanne, ja miltä tuntui lähestyä konfliktiä eläimen tavoin.

- Strutsi: Piilotan pääni hiekkaan, kunnes konflikti on kadonnut.
- Koira: Laahustan ujosti pois ja pureskelen huonekaluja silloin, kun kukaan ei ole näkemässä, on huoleton ja laiska.
- Haukka: Lentelee kaiken yläpuolella ja poimii kohteet, joiden kimppuun voi hyökätä, on tarkkaavainen, harkitsevainen ja nopea.
- Kojootti: Hiipii hämärässä, ei näyntyä kaikille, käyttää aivojaan voittaakseen.
- Delfiini: Jää taistelemaan, mikäli se on välttämätöntä, mutta mieluummin ui pois, on sopeutuvainen ja ystävällinen.

Keksitään yhdessä tai pienissä ryhmissä, miten muut eläimet voisivat toimia konfliktitilanteessa. Esimerkiksi norsu, leijona, kettu, jänis, orava, kyykäärme, kissa jne. Aktiviteetin vetäjä kehottaa pohtimaan ensin eläimen käyttäytymistä ja ulkomuotoa ja sitten vahvuuksia, joiden avulla eläimet voivat lähestyä konflikteja.

Esimerkiksi:

- Norsu: Kulkee rauhallisesti ja vakaasti vaikean tilanteen läpi, antaa tukea, on luottavainen, sopeutuvainen ja optimistinen.
- Leijona: Tarkkailee ja vaanii tilannetta ensin etäältä ja lähestyy sitä hiipien, on kunnianhimoinen, kilpailuhenkinen, voimakas, vahva itseluottamus.
- Kettu: Pysyy aluksi piilossa ja tarkkailee tilannetta, on analyyttinen, varovainen, systemaattinen, reilu ja oikeudenmukainen.

POHDITTAVAA HARJOITUKSEN JÄLKEEN: Keskustelkaa yhdessä, miten jotakin näistä eläinten vahvuuksista voisi käyttää konfliktin ratkaisemisessa. Miten voit käyttää jotakin näistä vahvuuksista

jonkin jokapäiväisen konfliktin ratkaisemisessa? Pohtikaa yhdessä arkipäivän konflikteja (riita, kiusaamistilanne) ja kuinka eläinten toiminta sopii niihin.

Moninaisuuden ymmärtäminen

Eleohjaus

Suhde toiseen, Maailma

Mukailtu partiomaiseksi MLL:n leikkipankista

Tässä leikissä olet sellaisessa paikassa, ehkäpä vieraassa maassa, jossa muut eivät ymmärrä kieltäsi. Et voi puhua, joten sinun pitää ohjata paria tai pientä ryhmääsi käyttämällä elekieltä. Elekieleen kuuluvat erilaiset ilmeet ja kehon liikkeet. Sudenpennuille on hyvä antaa erilaisia tehtäväkäskejä esimerkiksi:

- Ryhmän jäsenten tulee tehdä kuperkeikka
- Ryhmän jäsenten pitää piiloutua
- Ryhmän pitää hyppiä yhdellä jalalla ympyrää
- Ryhmän pitää muodostaa piiri
- Ryhmän jäsenet tuovat sinulle juotavaa
- Ryhmän jäsenet kertovat sinulle, missä on vessa
- Opasta ryhmän jäseniä pukemaan pelastusliivit päälleen

Sudenpennut saavat lisähaastetta aktiviteettiin rakentamalla erilaisia esteratoja, joita pitkin he ohjaavat pariaan tai ryhmäänsä kulkemaan.

Minun perheeni

Suhde yhteiskuntaan – kotiseutu

Rauhankasvatusinstituutti: <https://teemapaivat.maailma2030.fi/tasa-arvo-ja-ihmisoikeudet>

Keskustelkaa väitteiden perusteella monimuotoisista perheistä sekä ihmisoikeudesta perheeseen. Kerro oppilaille, että tässä harjoituksessa ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia. Tässäkin huomataan, että perheitä on todella monenlaisia ja jotkut asiat voivat olla monelle meistä yhteisiä, joissakin asioissa kaikki perheet ovat omanlaisiaan.

Äänestys: Ohjeista sudenpentuja äänestämään liikkeellä, pitääkö kertomasi väittämä paikkaansa hänen perheensä kohdalla:

“Pitää paikkaansa” = kädet ylös

“Ei pidä paikkaansa” = kyykky

“En tiedä” = kädet puuskassa vartalon edessä

- Minun perheessäni kaikki tykkäävät jäätelöstä.
- Minun perheessäni on lemmikki.
- Minun perheessäni puhutaan useampaa kuin yhtä kieltä.
- Minulla on sisaruksia.
- Minun perheeni tapaa usein sukulaisia ja ystäviä.
- Minun perheessäni tykätään laulaa yhdessä.
- Minun perheessäni vietetään joskus siivouspäivää.

- Minun perheessäni on enemmän kuin kaksi sukupolvea asumassa yhdessä (esimerkiksi isovanhemmat tai sisaruksen lapsi).
- Minun perheessäni on yksi vanhempi.
- Minun perheessäni kaikki tykkäävät nukkua viikonloppuisin aamulla pitkään.
- Minun perheessäni on akvaario.
- Minun perheessäni vietetään paljon yhteisiä juhlia.
- Minun perheeni asuu lähellä koulua.
- Minun perheessäni syödään usein aamupalaksi puuroa.
- Minun perheessäni syödään usein tulista ruokaa.
- Minun perheessäni kerrotaan joskus vitsejä.
- Minun perheeni tykkää saunoa.
- Minun perheessäni on 2–4 ihmistä.
- Minun perheessäni on enemmän kuin 5 ihmistä.

Omanlainen, samanlainen

Suhde toiseen – maailma

Rauhankasvatusinstituutti: <https://teemapaivat.maailma2030.fi/tasa-arvo-ja-ihmisoikeudet>

Harjoitelkaa erilaisten ryhmien muodostamista. Harjoituksen avulla pyritään tekemään näkyväksi sitä, miten moninainen ryhmä on, sekä tuomaan esille sudenpentujen yksilöllisiä eroja positiivisessa ja arvostavassa hengessä.

Pyydä sudenpentuja kulkemaan tilassa ensin aivan hiljaa. Kävellään rauhallisesti ja katsellaan vastaan tulijoita ystävällisesti. Jatketaan kulkemista, mutta sudenpennuille kerrotaan yksi kerrallaan jokin tervehtimistapa, esimerkiksi kättely, nyökkääminen, kumartaminen, moikkaaminen tai jokin muu tervehdys, jolla tervehditään vastaan tulijoita kävellessä.

Ohjaa sudenpentuja jatkamaan kävelyä eri tervehtimistapojen jälkeen. Anna heille tehtäväksi haastatella vastaan tulijoita ja muodostaa ryhmä sellaisten kanssa, joilla on sama ominaisuus kuin itsellä. Ehdota aina yhtä ominaisuutta kerrallaan ja sen mukaan oppilaat etsivät ryhmänsä aina uudelleen. Ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi saman väriset sukat, silmien väri, syntymäkuukausi, sisarusten lukumäärä, lemmikkieläimet/ei lemmikkieläintä, lempiruoka, kielitaito ja niin edelleen.

Harjoituksen purku: Keskustelkaa, millaisia ajatuksia ja tunteita harjoitus synnytti. Miksi välillä muodostuneet ryhmät olivat isoja ja välillä pieniä? Löysivätkö kaikki joka kerralla ryhmän helposti? Kerro sudenpennuille, että jokaisella voi olla myös monia ominaisuuksia, joita ei ole kenelläkään toisella. Ketään täsmälleen samanlaista ei ole toista, vaan olemme kaikki ihan ainutlaatuisia ja omanlaisinamme kaikki yhtä arvokkaita.

Konfliktin taustalla

Hyvän kaverin tuntomerkit

Suhde toiseen - Yksissä tuumin

Mukailtu MLL:n tukioppilasmateriaaleista <https://www.mll.fi/tehtavat/hyvan-kaverin-tuntomerkit/>

Mahti-tunnekortit: https://www.tukiliitto.fi/uploads/2018/08/mahti_tunnekortit.pdf

Tulosta tukiliiton Mahti-tunnekortit tehtävää varten. Valitse sopiva määrä kortteja, kaikkia ei tarvitse käyttää. Tarvittaessa voit jakaa aktiviteettiä varten lauman pienempiin ryhmiin. Tulosta tällöin jokaiselle ryhmälle omat tunnekortit.

Keskustelkaa ryhmässä siitä, minkälainen on hyvä kaveri. Johdattele keskustelua kertomalla esimerkiksi omia ajatuksiasi hyvän kaverin ominaisuuksista, mutta anna tilaa sudenpennuille pohtia kysymystä ja keskustella ryhmänä. Voit myös kysyä jatkokysymyksiä, esimerkiksi "Miksi hyvä kaveri kuuntelee?".

Käykää yhdessä läpi Mahti-tunnekortit ja mitä tunnetta mikäkin kortti sudenpentujen mielestä edustaa. Huomaa, että korttien tunteet eivät välttämättä näyttäyty kaikille samanlaisina ja laumalla saattaa olla myös vaikeuksia nimetä joitain tunteista, jolloin aikuisen tuki ja tunteen sanoittaminen on erityisen tärkeää.

Tehtävässä on tarkoituksena pohtia yhdessä mitkä korteista kuuluvat hyvän ystävän tuntomerkkeihin ja mitä tunteita voi herätä jos hyvän kaverin tuntomerkit eivät toteudu. Tee esimerkiksi kolon lattialle kaksi ympyrää, joista toisessa on hyvän kaverin tuntomerkit ja huonon kaverin tuntomerkit. Sudenpennut vievät yksi kerrallaan yhden kortin jompaankumpaan ympyrään. Jos sudenpentu ei osaa laittaa korttia kumpaankaan ympyrään, pohditaan yhdessä muun lauman kanssa, mihin kortti sopii.

Empatiataidot

Mukaiilu MLL:n tukioppilasmateriaaleista <https://www.mll.fi/tehtavat/toisen-kunnioittaminen-empatiataidot/>

Suhde toiseen - yksissä tuumin – sudenpentu ymmärtää yhteistyön voiman

Lapsi oppii empatiataitoja, kun häntä kohtaan ollaan empaattisia. Tässä harjoituksessa sudenpennut pääsevät harjoittelemaan empatiataitojaan. Ryhmänjohtaja kertoo lapsille lapsentajuisesti seuraavat kolme kohtaa:

- Empatia eli kyky asettua toisen ihmisen asemaan, on tärkeää, jotta voimme oppia pitämään toisista ihmisistä.
- Empatiataitoihin liittyykin kyky kunnioittaa jokaisen yksilöllistä kokemusta. Olennaista on ymmärtää jokaisen kokemusmaailman ainutlaatuisuus. Emme koskaan pysty täysin ymmärtämään toisen ajatuksia ja tunteita. Tärkeintä on kuunnella ja auttaa toista ihmistä. Jos auttaminen tuntuu vaikealta, voi kaverille keksiä kysymyksiä, joiden avulla keksitään tilannetta helpottava ratkaisu.
- Empatiakyvyn kehittämisessä merkityksellistä on muiden antama palaute. Eli kerro kaverillesi onnistuiko hän lohduttamaan ja auttamaan sinua.

Lapset esittävät tilanteita vuorollaan, jolloin muut kuin esiintyjä tai esiintyjät saavat harjoitella empatiataitojaan. Tässä muutamia esimerkkitalanteita. Voit itse keksiä lisää.

- Kaaduin pyörällä ja uudet housut menivät rikki.
- Puhelin tippui maahan ja siihen tuli naarmuja.
- Sain haavan käteen askartelutuokiossa.
- Muut eivät ota mukaan leikkiin.
- Parhaalla kaverilla on hienot uudet kengät ja minäkin haluaisin sellaiset, mutta tiedän, etten saa uusia kenkiä.
- En halua laittaa pipoa päähän, vaikka äiti käskee.
- Varpaita paleltaa ja villasukat unohtuivat kotiin.
- Perheen lemmikki on sairaana.

- En pääse mukaan sudenpentujen retkelle vaan joudun lähtemään perheen kanssa mökille.
- Kavereiden perheet käyvät lomamatkoilla, mutta meidän perhe ei koskaan matkusta minnekään.
- Isosisko kiusaa.
- Hukkasin kirjastokorttini enkä uskalla kertoa siitä kenellekään.